

УДК 81'373.2(477.83)

doi: <http://dx.doi.org/10.30970/vpl.2019.71.10316>

МЕТРИЧНА КНИГА СЕЛА ВЕЛИКІ ДІДУШИЧІ ЯК ЦІННА ПAM'ЯТКА І ЯК ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ОНОМАСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Любомир СЕГІН

*Донбаський державний педагогічний університет,
кафедра української мови та літератури,
вул. Генерала Батюка, 19, Слов'янськ, Україна, 84116,
тел. (06262) 3-23-54
e-mail: lyubomyr13@ukr.net*

Проаналізовано метричну книгу села Великі Дідушичі Стрийського району Львівської області, у якій зафіксовано основні моменти буття пересічного українця XVIII, XIX та початку XX ст. (народження, шлюб, смерть). У процесі дослідження описано стан, структуру та особливості метричної книги, яка складається з двох частин із 108 і 176 аркушами відповідно. За період з 1762 до 1940-х років зроблено записи 1 800 родин. У метричній книзі села виявлено переважно повні варіанти особових імен (Paulo, Andrij, Simeon, Василь, Марія, Федорь та ін.), водночас досить часто імена подано в такому звучанні, в якому їх вживали в розмовній мові (Fed', Ołexa, Katrı, Nasti, Xeńka, Hanuška, Pağaci, Феся, Никола, Йван, Федьо, Маруні, Рузі та ін.). Обґрунтовано цінність книги в зафіксованому антропоніміконі жителів, у відтворенні мовних, соціальних, історичних особливостей села, накреслено напрями дослідження антропонімів.

Ключові слова: метрична книга, імена, прізвища, способи іменування, мовні особливості.

Постановка проблеми. Як відомо, одним із джерел вивчення історії української мови, зокрема такого важливого розділу ономастики, як антропонімія, є писемні пам'ятки. Про писемні пам'ятки як основу досліджень антропонімії неодноразово наголошували в науковій літературі. Зокрема М. Л. Худаш зазначає, що “з писемних історичних джерел для вивчення історичної антропонімії найбільшу цінність завжди становлять ті, які містять у собі найбільшу концентрацію особових назв і в яких ці особові назви представлені найбільш всебічно і рельєфно. Не треба, мабуть, спеціально доводити, що цим вимогам відповідають у першу чергу різні феодальні статистичні джерела, якими є так звані люстрації, інвентарі, поборові реєстри та поземельні кадастри чи така звані ґрунтові метрики” [12: 35]. Одним із таких джерел є й церковні метрики, у яких колись реєстрували прізвища та імена батьків та їх дітей.

Метричні церковні книги – книги записів про хрещення (народження), вінчання (шлюбу) та поховання (смерті) конкретних осіб за встановленою формою [2; 6: 159]. Назва книг походить від латинського *matricula* – офіційний перелік, список, реєстр. Традиція ведення метричних книг сягає III ст. Ініціатором запровадження та пріоритет складання метричних книг належав церкві. Відомо, що систему реєстрації населення першою запровадила Католицька церква [4: 12]. До кінця XVII ст. контроль за веденням метричних книг у більшості країн Західної Європи перебирає на себе світська влада [2]. Отже, метрична книга – це по суті

збірник реєстраційних записів, в якому фіксували акти громадянського стану членів тої чи тої церковної громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд історії впровадження метричних книг у Галичині і на Київщині та їхній ґрунтовний аналіз виконав Ігор Скочиляс [10]. На думку дослідника, першою метричною книгою на українських землях є 120-сторінковий “Прототипон онома, сиреч Метрика имен крещаящихся” (записи сягають 1630–1640 рр.) [10: 27]. За словами історика, на появу метричних книг у православних та уніатських церквах України вплинуло те, що упродовж XVII ст. були запроваджені метрики у вірменських та латинських [10: 26–27]. Варто зазначити, що в науковій літературі немає одностайності щодо дати запровадження метричних книг. З одного боку, існує думка, що це відбулося в 1632 році, коли Київський митрополит Петро Могила доручив парафіяльним священикам вести метрики народжених, одружених і померлих, з іншого боку, називають дату 1646 рік. Дослідники сходяться на тому, що запровадження метричних книг відбувалося поступово. І. Скочиляс, розшифровуючи записи візитаторів галицьких греко-католицьких церков протягом 1732–1733 років, зазначає, ті констатують, що дуже мало “порядних” метрик знаходиться в частині парафій” [10: 41], зокрема автор наводить такий факт, що із 691 відвіданої парафії душпастирі 202 парафій взагалі не підтримували традицію ведення метричних книг [10: 43]. За твердженням М. Абузарової, більшість і римо- і греко-католицьких парафій у Галичині офіційно почали вести книги з 1784 року, що пов'язано з другою метричною реформою австрійського уряду [1: 6]. Дослідники зазначають, що після поділів Речі Посполитої в кінці XVIII ст. і захоплення Західної України Австрією ведення метричних книг здійснювали на основі австрійського законодавства, формуляри яких проіснували до Першої світової війни. Метричні книги греко-католицької церкви вели латинською мовою за правилами римо-католицької церкви [6: 163]. На думку Марти Абузарової, у результаті цієї реформи метрики набули статусу документів громадянського стану, а парохі, які вели книги, отримали статус державних працівників. Позитивним фактом для актуалізації потреби ведення метричних книг була постанова австрійського уряду про переписування метричних книг і збереження посвідчених парафіяльним деканом копій та введення їх нового зразка [1: 6]. Як відомо, найдавнішою з усіх збережених в Україні метричних книг є метрика православної церкви села Сихів за 1600 рік. Однією з найстаріших є, за твердженням Б. Петришака, й метрики одружених парафій Болехова Долинського деканату (1608–1694) [4: 13]. Метричні книги народжень мали такий вигляд: рік, місяць і день народження, номер будинку, ім'я охрещеного, стать, інформація про легальне/нелегальне походження, тобто інформація про те, чи дитина народилася від батьків, які перебувають у шлюбі, чи від неодружених; ім'я і прізвище батьків (стосовно матері найчастіше зазначали її дівоче прізвище), їхнє віровизнання, ім'я і прізвище хресних батьків [1: 6]. На думку дослідників, поруч із власне метричними книгами зустрічаються тісно пов'язані з ними книги передшлюбних оголошень, у яких письмово фіксували акти потрібного оголошення в церкві про майбутній шлюб, які здійснював священик з метою з'ясування відсутності кровного зв'язку в молодят та інших перешкод до шлюбу [5: 29].

Метричні книги почали активно вивчати лише після здобуття Україною незалежності. Сьогодні інформацію з метричних книг використовують для генеалогічних (В. Любченко, Ю. Легун та ін.), історико-статистичних (М. Крикун,

А. Перковський, С. Гузенков та ін.), історико-краєзнавчих та археологічних (В. Любченко, І. Ситий, О. Піддубняк та ін.), культурологічних (С. Черепанова), ономастичних досліджень (Н. Свистун, Л. Кравченко, Т. Буга, Л. Луньо та ін.) тощо.

Водночас дослідники констатують, що суттєвою проблемою у вивченні минулого України є слабе запровадження в науковий обіг нових джерел. На думку І. Скочиляса, причиною того, що “український борщ” при прискіпливій дегустації виявився недовареним, значною мірою є самі українські науковці, які з різних міркувань ігнорували джерела церковного походження, які є ключем до розв’язки низки дослідницьких проблем [11: 530]. Наразі можна констатувати відсутність спеціальних праць, присвячених вивченню метричних книг села Великі Дідушичі Стрийського району Львівської області як цінних пам’яток та ономастичного матеріалу наявного в ній. Такий стан лінгвістичного освоєння теми зумовлює її **актуальність**.

Мета статті – проаналізувати метричну книгу села Великі Дідушичі як цінну пам’ятку і як джерело ономастичних досліджень.

Відповідно до поставленої мети сформульовано такі завдання:

- описати метричну книгу досліджуваного села як пам’ятку;
- обґрунтувати наукове значення метричних книг для проведення ономастичних досліджень;
- накреслити напрями дослідження антропонімів села.

Серед зазначених вище видів метричних книг у нашому розпорядженні наявна метрична книга реєстрації шлюбів та чину хрещення, об’єктом уваги в цій статті є перша.

Виклад основного матеріалу. Метрична книга села Великі Дідушичі складається з двох великих книг формату 250×400 мм, яку можна поділити на три частини: метрична книга села Великі Дідушичі (основна і найбільша частина), у кінці другої частини вміщено метричну книгу села Угільна та з каталогу прізвищ парафіян із зазначенням сторінок. У метричній книзі зареєстровано імена, прізвища, дати укладання шлюбів, імена новонароджених, а також фіксували дати смерті жителів села починаючи з 1762 року (це найдавніший запис) і активно вели записи фактично до 1940-х років. Метрична книга складається з двох частин. У першій книзі 108 аркушів, заповнених з обох сторін, у другій – 176. За результатами підрахунків виявлено 1 800 сімей. Записи зафіксовано чотирма мовами: українською (*Василь Глик, Дмитро Гатайло, Михайло Яблонський, Василь Болахівський* та ін.), польською (*Michał Choniuk, Matij Nyk, Pańko Demków, Nykoła Jurczyk, Wasyl Tomaszów* та ін.), церковнослов’янською (*Василь Шарань, Павло Лукаш, Іосиф Глик, Михайло Гречинь* та ін.) і латинською (*Nicolaus, Demetrius, Athanasius, Catharina, Thimotheus, Philippus, Eudokia habiut filiam illeg. thori Sofiam* – 7.10.1898) мовами. Спостерігаючи за особливостями почерку, можна стверджувати, що записи вели кілька осіб, наймовірніше, що це був священик або інша письменна і грамотна людина, проте в книзі не зазначено прізвища або імені. Можливо, ця інформація могла бути зафіксована в першій частині книги, проте вона збереглася не в повному обсязі. Записи вели переважно чорнилом, зрідка олівцем, окремі записи зроблено кульковою ручкою зазвичай досить акуратно, але іноді не дуже скорпульозно, оскільки в книзі трапляються випадки, коли не зафіксовано дату народження, смерті, укладання шлюбу та ін., водночас багато найдавніших записів складні для читання. Графеми між собою з’єднані.

Перша частина книги перебуває в жалюгідному стані: знаходиться в розсіпаному вигляді, аркуші позаверталися в трубочку. Більшу частину записів можна прочитати, тільки в нижній частині деяких аркушів бракує деяких слів, оскільки обірваний низ аркуша, зустрічаються непоодинокі випадки (з огляду на різні причини), де окремі записи нечіткі, що потребує певних зусиль для правильного прочитання, а також закреслення і виправлення. Варто констатувати, що, на жаль, частину різних записів (прізвище або рік чи місяць тощо) повністю чи частково нам все ж не вдалося прочитати (137 записів). Книга побудована у вигляді таблиці з 9 колонками: номер за порядком, ім'я та прізвище особи чоловічої статі, дата, місяць і рік народження, дата, місяць і рік смерті, дата, місяць і рік укладання шлюбу, ім'я (зрідка і прізвище) особи жіночої статі, дата, місяць і рік народження, дата, місяць і рік смерті, примітки. Наприклад:

Таблиця 1

Зразок запису із метричної книги

Filippus Hatajlo	21.10.1872		15.02.1897	Марія	3.04.1880	7.02.1910
Petrus	11.07.1900			Anna	21.11.1897	29.11.1897
Дмитро	10.10.1904			Paraskevia	12.11.1898	26.12.1898
				Marja	28.01.1902	8.03.1902
				Anna	3.08.1903	25.08.1903
				Катерина	6.02.1907	
				Агафія	29.01.1910	

Окрім дат народження, смерті та укладання шлюбу, давні записи антропонімів села іноді містять цікаву інформацію про соціальний статус окремих жителів (*Марія* (вдова по Стефану Самуляку), *Михайло* (нешлюбний) та ін.), місце народження (*Thecla* із Задеревача, *Paraskevia* (Wola Zaderewacka), *Никола Филик* (з Сихова), *Melania* (Dziedoczyc Male), *Onufrius Hrebiń z Balicz*, *Татьянна* (прийшла з Болехова), *Jwan Czejbak* (Sokołów), *Daniel Bibbyk* (з Турі), *Ірина Штим* з Сихова, *Марія Станіцька* з Буковини, з села Терешока, повіт Серет? та ін.), фах (*Matviy mielnyka*), національність (*Jakobus Mek* (germanus)) або вихідцем з чиєї родини є (*Агафія* з роду Самуляк, *Justyna de domo Kantarowski*, *Марія* дочка Михайла і Анни Мачоган, *Марія* (filia Leonis Czarpało) та ін.), іноді їх поєднання (*Katri* (Balicze, отець Гасякь Федоръ) та ін.). Під час фіксації дати смерті іноді зазначено її причину та місце (*Никола Шаран* – 1942 в Саратові, *Гандзя Стефанишин* – 28.02.1945 від бомб американських у великій текстильній фабриці, *Федьо Василевъ* – 29.11.1903 (повісився), *Anton Jurczyk* – 1849 (утопився в річці Стрий), *Михайло Ілик* – 24.03.1919 у Вадовіцах (Польща), *Михайло Кантаровський* – загинув в УПА та ін.). У примітках у рядку навпроти матері фіксували імена дати народження і смерті дітей, народжених поза

шлюбом (*Марія Шарань* – 22.03.1910 (рік народження) – мала неславно дочку Наталію – 7.09.1930 – +31.10.1930 та ін.), іноді із зазначенням батька (*Maria Cap* – 1845 – мала неславно від Дмитра Стефанківа сина Якова – 4.04.1874), фіксували заповіти (*Михайло Цапъ записує своєї женѣ грунти отъ отця*), позики та ін. При веденні записів у метричній книзі іноді використано різні значки, скорочення (∩, ~ – позначки про укладання шлюбу із записом дати, + – позначення смерті).

Особливістю записів є також те, що у книзі при укладанні шлюбу дівочі прізвища дружин не записано, крім окремих винятків, тоді як осіб чоловічої статі завжди подавали з прізвищем. Іноді зафіксовано ім'я та ім'я по вуличному (*Taci Jurczykowa, Dosi Hauczucha, Josef Czapkaliw, Fed' Sachów, Maruni Iwaszkowa* та ін.). Наші спостереження дають підстави стверджувати, що в метричній книзі села Великі Дідушичі переважно подано повні варіанти особових імен (*Paulo, Andrij, Georgij, Simeon, Михайло, Петро, Василь, Марія, Дмитро, Федоръ* та ін.). Водночас досить часто імена записано в такому звучанні, у якому їх вживали в розмовній мові (*Fed', Ołexa, Jurko, Katri, Jurko, Nasti, Tacia, Хеґґа, Haniuška, Paraci, Kost', Łuć, Thecla, Semko, Ilko, Параця, Олекса, Феся, Рузя, Никола, Йван, Федьо, Маруні, Рузі, Гандзі* та ін.).

Аналізуючи мовні особливості метричної книги, зокрема запис варіантів імен дає підстави стверджувати, що з великою вірогідністю записи робили самі священники, які народилися в селі Великі Дідушичі або належать до однієї говірки, діалекту. Тому має рацію О. Сколоздра-Шепітко, що церковні метрики – це унікальне джерело для досліджень науковців [9: 119], оскільки це можливість за період 178 років проаналізувати: 1) народжуваність, кількість укладання шлюбів, смертність; 2) кількість дітей у сім'ях; 3) вік і час укладання шлюбу; 4) соціальний стан; 5) родоводи родин; 6) етнічний склад населення; 7) історію парафії.

Не менш важливі такі пам'ятки і для аналізу антропонімії певного села або регіону, оскільки “з моменту їх запровадження в церквах служили єдиним джерелом документальної реєстрації актів громадянського стану – народжень, шлюбів та смертей” [12: 35–36]. На цінності метрик наголошує й Г. Бучко, зазначаючи, що метрики охоплюють практично іменування усього дорослого чоловічого і жіночого населення і подають у повному обсязі не лише імена, вживані в Галичині на рубежі XVIII–XIX ст., але й додаткові засоби ідентифікації особи цього періоду [3: 4] та польський дослідник Ю. Бубак, констатує, що метричні книги містять дуже цікавий матеріал для дослідника народної антропонімії передусім тому, що точно вказують на його географічне розташування і часові межі, а також тому, що містять матеріал у такій кількості, яку не знайдемо в жодних інших документах і списках [цит. за 1: 8]. На основі метричної церковної книги села Великі Дідушичі можна: 1) визначити склад українського іменника у різні часові зрізи, вибір імені дітей; 2) виявити й проаналізувати варіанти особових імен, що проникли до актових і метричних записів у період 1762–1940-х рр.; 3) встановити статистичну організацію іменника: частотні імена (найуживаніші й широкоживані), маловживані, рідкісні імена; 4) простежити темпи оновлення іменника на кожному хронологічному зрізі; 5) провести порівняльний аналіз сільського іменника з іменниками різних регіонів України та окреслити загальні закономірності й специфіку розвитку досліджуваного антропонімікону; 6) процес закріплення прізвищ; 7) лексичну базу прізвищевих назв, можливість віднайти первинну особову назву тощо.

Висновки. Отже, метрична книга села Великі Дідушичі є цінним джерелом у відтворенні мовних, соціальних, історичних особливостей села, у якій зафіксовано великою обсягом онімного матеріалу, на основі якого можна визначити склад українського іменника, виявити й проаналізувати варіанти особових імен, установити найуживаніші, широкоживані, маложивані, рідкісні імена тощо.

У **перспективі** маємо намір видати вже відновлену пам'ятку та детально проаналізувати антропоніми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Абузарова М.* Метричні книги – джерельна база ономастичних досліджень (на прикладі парафій Східної Галичини) [Електронний ресурс] / М. Абузарова. – Режим доступу : <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/sup/article/view/1165/1184> (доступ: 2.11.2018).
2. *Брокгауз Ф. А., Ефрон И. А.* Метрические книги [Электронный ресурс] / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон // Энциклопедический словарь. – Режим доступа: <http://www.vehi.net/brokgauz/index.html> (доступ: 2.11.2018).
3. *Бучко Г.* Йосифінська і Францисканська метрики як джерело дослідження антропонімії на західноукраїнських землях / Г. Бучко // Бучко Г. Історична та сучасна українська ономастика: вибрані праці / Г. Бучко, Д. Бучко. – Чернівці : Букрек, 2013. – С. 4–11.
4. Книга шлюбів латинської катедри Львова 1554–1591 рр. / уряд. Б. Петришак. – Львів, 2017. – 308 с.
5. *Легун Ю. В.* Генеалогічне значення джерел церковного походження (Подільська губернія 1795–1917 років) / Ю. В. Легун // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – 2005. – № 80/81. – С. 29–32.
6. *Лобко Н. В.* З історії запровадження метричних книг на українських землях / Н. В. Лобко // Сумський історико-архівний журнал. – 2010. – № 8–9. – С. 159–164.
7. *Луньо Л. Є.* Соціальна природа імені людини (на матеріалі метричних книг латинською, українською та польською мовами, XIX–перша половина XX ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 / Л. Є. Луньо. – Київ, 2012. – 20 с.
8. *Любченко В.* Колекція Подільських метричних книг XVIII ст. як джерело історико-краєзнавчих досліджень / В. Любченко // Матеріали ІХ Подільської історико-краєзнавчої конференції. – Кам'янець-Подільський, 1995. – С. 170–173.
9. *Сколоздра-Шепітко О.* Церковні метрики Розвадова як важливе джерело дослідження антропонімії села / Олеся Сколоздра-Шепітко // Вісник Львівського університету. – 2017. – С. 118–127. – (Серія філологічна ; вип. 64, ч. II).
10. *Скочиляс І.* Запровадження метричних книг у Київській митрополії (середина XVII–XVIII ст.) / І. Скочиляс // Генеалогічні записки: зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 7. – С. 26–57. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/14331> (доступ: 2.11.2018).
11. *Скочиляс І.* Недатований реєстр духовенства, церков і монастирів Львівської єпархії за владцтва Йосифа Шумлянського / І. Скочиляс // Записки наукового товариства імені Шевченка. – Т. ССXL. Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. Львів, 2000. – С. 520–589.
12. *Худаш М. Л.* З історії української антропонімії / М. Л. Худаш. – Київ : Наукова думка, 1977. – 236 с.

REFERENCES:

1. Abuzarova, M. *Metrychni knyhy – dzherelna baza onomastychnykh doslidzhen (na prykladi parafii Skhidnoi Halychyny)*. Retrieved from <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/sup/article/view/1165/1184> (dostup: 2.11.2018).
2. Brokgauz, F. A., Efron, I. A. *Metricheskie knigi*. In: *Entsiklopedicheskiy slovar*. Retrieved from <http://www.vehi.net/brokgauz/index.html> (доступ: 2.11.2018).
3. Buchko, H. (2013). *Yosyfinska i Frantsyskanska metryky yak dzherelo doslidzhennia antroponimii na zakhidnoukrainskykh zemliakh*. In: Buchko, H., Buchko, D. *Istorychna ta suchasna ukrainska onomastyka: vybrani pratsi*. Chernivtsi: Bukrek, 4–11.
4. *Knyha shliubiv latynskoi katedry Lvova 1554–1591 rr.* (2017). / Uporiad. B. Petryshak. Lviv.
5. Lehun, Yu. V. (2005). *Henealohichne znachennia dzherel tserkovnoho pokhodzhennia (Podilska huberniia 1795–1917 rokiv)*. In: *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Istoriiia, № 80/81*, 29–32.
6. Lobko, N. V. (2010). *Z istorii zaprovadzhenia metrychnykh knykh na ukrainskykh zemliakh*. In: *Sumskiy istoryko-arkhivnyi zhurnal, № 8–9*, 159–164.
7. Luno, L. Ye. (2012). *Sotsialna pryroda imeni liudyny (na materialy metrychnykh knykh latynskoiu, ukrainskoiu ta polskoiu movamy, XIX–persha polovyna XX st.): avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.15*. Kyiv.
8. Liubchenko, V. (1995). *Kolektsiia Podilskykh metrychnykh knykh KhVIII st. yak dzherelo istoryko-kraieznavchykh doslidzhen*. In: *Materialy IX Podilskoi istoryko-kraieznavchoi konferentsii*. Kamianets-Podilskiy, 170–173.
9. Skolozdra-Shepitko, Olesia. (2017). *Tserkovni metryky Rozvadova yak vazhlyve dzherelo doslidzhennia antroponimii sela*. In: *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia filolohichna, vyp. 64, ch. II*, 118–127.
10. Skochyliias, I. (2009). *Zaprovadzhenia metrychnykh knykh u Kyivskii mytropolii (sередyna XVII–XVIII st.)*. In: *Henealohichni zapysky: zb. nauk. pr., vyp. 7*, 26–57. Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/14331> (dostup: 2.11.2018).
11. Skochyliias, I. (2000). *Nedatovanyi reiestr dukhovenstva, tserkov i monastyriv Lvivskoi yeparkhii za vladytstva Yosyfa Shumljanskoho. Zapysky naukovooho tovarystva imeni Shevchenka, t. CCXL. Pratsi Komisii spetsialnykh (dopomizhnykh) istorychnykh dystsyplin*. Lviv, 520–589.
12. Khudash, M. L. (1977). *Z istorii ukrainskoi antroponimii*. Kyiv: Naukova dumka.

*Стаття надійшла до редколегії 30. 05. 2019
прийнята до друку 18. 07. 2019*

**THE PARISH REGISTER OF THE VILLAGE VELYKI DIDUSHYCHI AS A
VALUABLE MONUMENT AND AS A SOURCE FOR ONOMASTIC RESEARCH**

Liubomyr SEHIN

*Donbas state Teacher Training university,
Faculty of Philology,
Department of Ukrainian Language and Literature, Ukraine
19, Henerala Batiuka Str., Sloviansk, Ukraina, 84116,
phone (06262) 3-23-54
e-mail: lyubomyr13@ukr.net*

The author analyzes the parish book of the village Velyki Didushychi, Stryi District, Lviv Oblast, which reflects the main points of being an ordinary Ukrainian of XVIII, XIX and early XX centuries (birth, marriage, death). In the study the author describes the state, structure and features of the parish book, which consists of two parts with 108 and 176 sheets, respectively, and is built in the form of a table with 9 columns: the number in order, the first name and surname of the male person, date, month and year of birth, date, month and year of death, date, month and year of marriage, name (and less often last name) of a female person, date, month and year of birth, date, month and year of death, and notes.

Throughout 1762 and 1940 the parish book contains some interesting information on the social status of individual residents (Maria (widow after Stefan Samuliak), etc.), place of birth (Thecla from Zaderevach, Paraskevia (Wola Zaderevacka), Onufrius Hrebiń z Balicz, Tatianna (came from Bolekhov) and others), nationality (Jakobus Mek (germanus)), a native of his family (Agathia of the genus Samuliak, Justyna de domo Kantarowski), and sometimes the cause and place of death (Nikola Sharan – 1942 in Saratov, Gandza Stefanyshyn – 02.28.1945 died from American bombs at a large textile factory, Mykhailo Kantarovsky – died in the Ukrainian Insurgent Army and others). The records are made in four languages: Ukrainian, Polish, Church Slavonic and Latin. The peculiarity of records in the book is that the maiden name of the wives is not recorded, except for individual cases, whereas male persons are always represented with a surname. The complete variants of personal names (Paulo, Andrij, Simeon, Vasil, Maria, Fedor', etc.) predominantly found in the parish book of the village, at the same time the names are quite often represented in such a sound, in which they were used in colloquial speech (Fed', Ołexa, Katri, Jurko, Nasti, Xeńka, Hanuška, Paraci, Kost', Łuč, Fesa, Nikola, Jvan, Fed'o, Maruni, Ruzi, etc.). The value of the book is in the recorded anthroponymicon of inhabitants, in the reproduction of the speech, social, historical features of the village. The areas of study of anthroponyms are also described.

Keywords: parish book, names, surnames, the means of naming, linguistic features.